

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

In Amos, Abdiam, Et Ionam Prophetas, Commentarij Francisci Lamberti Auenionensis

Lambert, François

Argentorati, 1525

VD16 B 3868

Pars Prima. Primo prophetat aduersum Primores ex Israel, & eorum grauißima crimina carpit, eorum captiuitatem prænunciãns.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35983

FRANC. LAMB. IN AMOS

cidat, & pallium breue, utrunque operire non potest. Metaphorica locutio est, qua Deus ostendit, nunquam fieri posse, ut alienus ab eo, simul cum eo in cor hominis admittatur, ut scilicet illi simul & alijs quisquam fidat, & adficiatur, atque ut pariter in eum & alia speret, ac fiducia am habeat.

CAPVT SEXTVM.

Capitis summariū . Primo prophetat aduersum Primores ex Israël, & eorum grauisima crimina carpit, eorum captiuitatem prænunciāns. Secundo, iurat se impleturum, quæ aduersum Israël prædixerat, plenius ipsa mala describens. Tertio, dicit eos impediendos, ne quicquam prosperum efficiant, & undique in eorum terris conterendos.

PARS PRIMA.

Veh uobis, qui opulenti estis in Sion, & confiditis in monte Samariæ, Optimates, capita populorum, ingredientiētes pompatice domum Israel.

Nihil tam frequenter in arcanis literis reperies à domino reprobati, atq; damnari, sicut impiorum diuitum superbiam atq; tyrannidem. Nimirum uita de illos ad Deo seruiendum promptiores esse oportuit, ut felices

COMMENTAR. CAPVT VI. 53

felices, miseri, & cæci, deteriores indies fiunt, unde & pe-
reunt ob ingratitude[m], quæ semper ueræ salutis perem-
ptoria est. Pereunt quoq; ob id, q[ui] his quibus uti debuerant
in gloriam Dei, & proximorum utilitatem, in Dei bla-
spemiam, & proximorum detrimenta abutantur.

Damnantur ergo opulenti, hi scilicet, qui diuitijs adfi-
ciuntur, quibus solis iuxta carnem nomen diuitis cõpetit,
etiam si non multa possident, cuiusmodi sunt miseri qui-
dam nihil ferè possidentes, & nihilominus omni studio ter-
rena quærentes. Quisquis autem talis est, quantumlibet
pauper rebus sit, ob adfectum effrenatum, pro impio diui-
te coram Domino habetur. Quibus impijs diuitibus dici-
tur: Vex uobis diuitibus, qui habetis hic consolationes ue-
stras. Lu. 6. Cæterum qui multa possident, et simul ea pos-
sidentes, illis toto corde abrenunciant, nec quicquam illis
alioqui, quàm iuxta uerbũ Dei adficiuntur, paratiq; sunt, si
proximorũ causa expostularet, etiã uẽditis quæ possident,
eisdem illa partiri: ij ueri pauperes coram Domino sunt,
de quibus dicitur Mat. 5. Beati pauperes spiritu, quoniam
ipsorum est regnum celorum. Ex his collige, q[ui] qui terre-
nis adficiuntur & fidunt, quicquid sit de ipsorum terreno
rum abundantia uel penuria, diuites execrabiles & maldi-
dicti à domino sunt, q[ui] uero nihil illis sed deo prorsus fidũt,
hi sunt pauperes spiritu, uere beati, et benedicti à domino.
Dicit ergo: Vex q[ui] opulenti estis in Sion, hoc est, rep[er]bis
diuitib[us] regni Iuda, qui opulentijs fidunt. Nẽ uex uobis, qui
cõfiditis in monte Samariæ, hoc est, in potentia & diuitijs
regni

FRANC. LAMB. IN AMOS

regni israel, cuius Samaria metropolis erat. Optimales, summi, et capita, siue primores populorū, eorundē regnorum, ingredientiē pōnē p̄tice ad domū, id est, popuū israel, utriusq; regni, nēp: decem tribuū, & duarum. Non reprehenduntur, q; sint optimales & capita, sed q; non uiuebant, qua ratione oportebat, eos qui primi erāt in populo suo. Neq; etiā reprehendūtur, q; decenter induerētur, sed q; uestimētis, incessu, et omni uita, nō nisi fastū ei sup̄biam huius seculi, quērerē. De ornatu apud Lucam, capite tertio tractauimus, ibi: Qui habet duas tunicas &c.

Transite in Calamne, & uidete, & ite inde in Emath magnam, & descendite in Geth Palestinorum, & ad optima quęq; regna horum, filiorum terminus eorum termino uestro est,

Carpur eorum ingratitude, q; abuterentur et libertate, & magnitudine terre, quam a Deo adceperant. Nimirū regnum Babylonis, in quo erat Calamne, quā Hieronymus ait nūc uocari Ctesiphon, & regnū Syria, in quo est Emath, siue Antiochia magna, et regnū Palestinorum, in quo inter quinque urbes Geth potior est. Horū, inquam, regnorum terminus, nō fuit in principio latior termino filiorum israel, tametsi postmodum Babyloniorum & Antiochie regna, fuerūt latiora. Porro Emath siue Antiochia Syriae, magna dicitur, ad differentiā alterius, et eiusdē minoris Antiochie, quę alio nomine Epiphania appellatur.

Qui separati estis in diem malum, & adpropinquatis folio iniquitatis: qui dormitis in le-

dis

Etis eburneis, & lasciuitis in stratis uestris.
Qui comeditis agnum de grege, et uitulum
 de medio armenti. **Q**ui canitis ad uocem
 psalterij. **S**icut **D**auid putauerunt se habere
 uasa cantici, bibentes uinum in phialis, & o-
 ptimo unguento delibuti, & nihil patiebantur
 super contritione Iosephi. **Q**uapropter
 nunc migrabunt, in capite transmigrantiu,
 & auferetur factio lasciuientium.

Lasciuire in stratis suis malum est. **V**erum summis &
 primoribus dormire in lectis suis eburneis, id est, precio-
 sis, comedere agnum de grege, & uitulum de medio ar-
 menti: canere ad uocem psalterij: uinum bibere in phia-
 lis: & ungi unguento, qua ratione mala erunt? **P**rimu
 dicimus, quod istis ac reliquis id genus adfici, abominabi-
 le coram Domino est. **I**dem eisdem uti, & haec facere,
 contemptis necessitatibus proximorum. **N**imirum eoru
 causa, cum urget necessitas, debent propria uendere, **R**e-
 ges ac **P**rinces ipsi. Proinde alienum prorsus est ab ho-
 mine **C**hristiano, etiã Rege ac imperatore. **N**am & ipsos
 contingit praecipio illa **D**omini **S**eruatoris: **V**ade & uẽ
 de omnia quae habes, & da pauperibus, & ueni, sequere
 me. **M**atth. 19. **M**ar. 10. & **L**uc. 18. **Q**uod praecipium im-
 plet, qui sic omnium quae possidet, adfectui abrenunciauit,
 ut sit paratus omnia proximorum causa distrahere, si o-
 pus sit. **E**t huius animi esse oportet omnes fideles, etiam
Princes, alioqui fideles esse non possunt, **S**eruatore op-
 timo

FRANC. LAMB. IN AMOS

timo dicente. **N**isi quis renunciauerit omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus.

Heu nobis, quia nobis sicut & olim Israelitis contingit: Principes nostri eiusmodi sunt, ut putent, quod propter eos solos orbis conditus sit, & arbitrantur sibi quiduis licere, quantumlibet diuinis eloquijs aduersentur. **N**ihil attendunt, quid iusserit ac interdixerit **D**eus. **R**apiunt, maclant, perdunt, lasciuiunt, & omnigenam tyrannidem erercent in subditos. **N**ihil attendunt qua ratione sint regendi populi, quam benigne fouēdi, iuuandi, pascendi. **C**ontra quos prophetat apertissime **E**zechiel, prima parte, & eadem quidem media, capitis trigesimi quarti libri sui, pastorum seipsos & non greges pascentium adpellatione, impios Principes capiens.

Profecto non licet cuiquam etiam **R**egi, esuriēte populo, & indigente necessarijs, exigere ab illis eorum substantiam, quibus alijs crudeli fame preceuntibus, ipsi in delictijs uiuant, quin potius etiam distracta atq; diuēdita propria substantia, debent populorum sibi cōmissorum subcurrere egestati. **Q** durum uerbum tyrannis **C**hristi hostibus, & lupis rapacibus, sed uere suauissimum ac desiderabile, cuius **P**rincipi uere **C**hristiano. **V**ere nō uideo qua ratione iusti ac **D**eograti esse possint, imò uere nec iusti, nec grati esse queunt, credentiū magistratus, & **P**incipes, qui ad nihil aliud adnituntur, præterquam ad pompam, superbiam, uanitatem, ludos, comeſtationes, ebrietates, ditandam familiam, multiplicandas domos, terras, diuitias,

uitias, & nihil omnino patiuntur, super contritione populi dei. Debent indubie Principes enutriri, ut regant, sed non ut lasciuiant, lacerent omnia, & ut uolunt evertant. **Boni** Principis est, regere populum uerbo domini, protegere illum ab hostibus, amare & fouere ut filios, & agere omnino, ne sub eorum manu quisquam dispareat. **Nam** si per eorum negligentiam, uel minimus quispiam perit, erit anima sua, pro anima illius. **Quam** bona, sancta, & uenerabilis res est bonus princeps, sed e diuerso nulla pestis nocentior Principe reprobo & Antichristiano. **Principem** necesse est sub **Deo** Principari, & illum se priorem agnoscere, ac iuxta uoluntatem eius, bene instituire creditam sibi plebem. **Quod** si spernit, quid nisi Princeps falsus, & diabolus. **Nimirum** magnus quidam Diabolus, est impius rector ac Princeps.

De Primoribus ergo & opulentis **Sion** ac **Samarie** Principibus, hic dicit, quod sint separati in diem malum, hoc est decreto **Altissimi**, sint mala grauissima perlaturi, & horum malorum nonnullas causas enumerat: **Prima** est, quod adpropinquarent solio iniquitatis. **Quidam** hunc locum sic enarrant. **Adpropinquatis** solio iniquitatis, hoc est, in proximo eritis uos **Israëlitæ**, apud **Astyrios**, & **Iudæi** apud **Babylonios**, in quib. est quasi quoddam solium iniquitatis, ob perpetuum idolorum cultum, & eundem quidem sine contradicente. **Ego** autem prorsus aliud puto, nempe, quod solum iniquitatis, eius magnitudinem significet. **Solum** enim, uel sedes aut thronus, altum quidam

dam in scripturis siue in bonum siue in malum significat, ut regnum, potentiam, magnitudinem, siue pietatis siue impietatis. Hic regnum Christi uocatur sedes. Psal. 44. Et sedes Dauidis. Lucæ. 1. Solumq; eius. Esa. 9. Et magnitudo impietatis uocatur, iniquitatis sedes. Psal. 93. Nunquid ad hæret tibi sedes iniquitatis? Et sedes Sathane. Apo. 2. Scio ubi habitas, ubi sedes est Sathane.

Includit autem solum iniquitatis, hæc tria. Primum, regnare, principari, aut dominari, in impietate et tyrannide. Secundo, excessum & gloriam in ea, sicut scriptum est? Quid gloriaris in malicia, qui potens es iniquitate? Tertio, putare quod in eiusmodi pax sit, imò & pacem iuxta carnem habere, hora & potestate tenebrarum illis concessa.

Opulenti ergo aut Principes, cum Sion, tum Samaria, huic solio adpropinquarant, qui ad extremum ferè gradum tyrannidis atq; iniquitatis deuenerant, superbia, rapinis, crudelitate, pauperum oppressione, homicidijs, inuidia, odio, omnigena immunditia, comessationibus, ebrietatibus, & alijs id genus scelerum monstris, undequaq; repleti. Idem terminus quo iuxta prædefinitionem Alijs simi, nonnullorum iniquitates implentur. Solum siue status & quies iniquitatis recte dicitur. Nam quemadmodum in hominum conditionibus, status Regius, qui solij nomine capitur, supremus est, atq; ultimus, sic tempus impletarum iniquitatum, est supremus iniquitatis status, unde & solum iniquitatis recte uocatur. Ad hoc solum iniquitatis nondum

tis nondum peruenit, cuius iniquitates non sunt completæ.
Sic Amorreorum iniquitates, nondum esse completas, **De**
us Abraham dixit **Gene. 15.** Ideo eius seminis causa, noluit
 eum exterminare Amorreos **Vbi** autem illorum iniqui-
 tates adimpletæ fuerunt, hoc est, ad eum gradum in eis peruene-
 rant, quo grauiorem **Deus** sustinere noluit, sicut ab æter-
 no prædefinierat, tū illos delcuit, à facie seminis **Abrahæ,**
 nempe filiorum **Israëlis.** **Sic** in hunc usq; diem complete
 haudquaquam fuerunt iniquitates **Regni Antichristi,** quas
 nunc confidimus esse impletas, **ideoq;** uerbi **Dei** potentia
 confestim euertendum. **Secunda** causa tum futurorum
 malorum **Israëlis** erat, quod dormiebant in lectis eburneis,
 id est, preciosis, & in quibus forsitan multum de ebore fue-
 rit, relictis pauperibus, & de rapinacorum, pro quibus
 magis propria uendere oportuerat, & lasciuiebant ac
 luxuriabantur, in eisdem lectis. **Ad** luxuriam queq; non ad
 necessitatem, & omni pietate ac modestia postposita, re-
 lectisq; indigentibus splendide epulabantur, sectantes e-
 brietatem, & omnem immunditiam, & omnes carnis de-
 licias requirentes.
Tertia causa est, quod adserebant eiusmodi fore licita, de-
 clinabātq; os suū in uerba maliciæ ad excusandas excusatio-
 nes in peccatis. **Nam,** ut alia prætereamus, si quid pro abu-
 su psallentium, ac pulsantium, organo, psalterio, cithara,
 atq; cæteris id genus instrumentis, illos carpebat, respon-
 debant, quod **Dauid** sanctus idem fecisset. **At** non ita pulsa-
 bat **Dauid,** sicut illi. **Nimirum** **Dauid** ex fide & spiritu,
 illi uero.

FRANC. LAMB. IN AMOS

illi uero ad id solo carnis adfectu trahebatur. Proinde ait de ipsis spiritus sanctus. Sicut Dauid putauerunt se habere uasa cantici, estimantes quod eo spiritu pulsarent, quo Dauid ipse. Quod nihil minus fecerunt.

Quarta causa est, quod super Ioseph, id est, regni Israël contritione, id est, flagellis & malis nihil patiebantur. Quantumlibet enim, alij malis premerentur, hi delictijs adfluebant. Ergo flendum est cum flentibus, & uerus fidelis mala proximorum quasi propria sentit. Sic Paulus cum infirmis infirmabatur, & cum offensis urebatur. 2. Corin. 11. Et Israël durities, cordi eius gladius continnuus erat. Roma 9.

Ob praescripta de ipsis Israël Principibus ait, quod essent migraturi primi inter eos qui in captiuitatem duccendi erant, qua ratione eorum factio deleteretur. Quae factio: fragmenta, cogitatus, & opera illorum, diuinis elos quijs oppositissima. Ergo nostrae inuentiones, & studia absq; uerbo Dei, factiones quaedam sunt, & sic à sancto spiritu adpellantur.

PARS SECVNDA.

Iurauit Dominus deus in anima sua, dicit dominus Deus exercituum.

Ipsa eorum mala, quae praedixerat, tum omnino uentura adseruit, dicens: iurauit Dominus etc. Iesus est, decernit immutab. lxx